

МЕЂУНАРОДНА СВЕЧАНОСТ НА УНИВЕРЗИТЕТУ У БЕОГРАДУ

Две и по деценије Фулбрајтовог програма у Југославији

Поводом јубилеја Комисији за просветну размену између Југославије и САД додељен Орден југословенске заставе са златним венцем

Свечаном седницом у Ректорату Универзитета у Београду јуче је обележена 25-годишњица рада Комисије за просветну размену између Југославије и САД, односно, четврт века остваривања чувеног Фулбрајтовог програма у нашој земљи. Скупну су присус-

полошом смислу, већ и на плану просветне размене. Амбасадор Зимерман прочитао је и поздравну реч Џорџа Буша, председника САД, овом скупу.

На свечаности је Комисији за просветну и културну сарадњу између Југославије и САД пре-

Са јучерашње седнице Председништва Заједнице универзитета Југославије

ствовали Васил Тупурковски, члан Председништва СФРЈ, Ворен Зимерман, амбасадор САД у Југославији, Илија Ђукић, помоћник савезног секретара за иностране послове, Бранимир Пајковић, члан СИБ-а, Зоран Пјанић, члан Председништва СР Србије, Александар Бакочевић, председник Скупштине Београда, ректори југословенских универзитета, садашњи и некадашњи корисници Фулбрајтове стипендије и многи угледни гости. председавајући скупом, Томо

дат Орден југословенске заставе са златним венцем, којим ју је одликовало Председништво СФРЈ поводом значајног јубилеја.

Поздрављајући присутне, амбасадор Зимерман је казао да је и сам „Фулбрајтовац“ да је и овде срео неколико данашњих „Фулбрајтоваца“ које сматра својим јеврсним амбасадорима САД у нашим градовима. Додао је да је сигуран да ће они, када се врате у своју земљу, постати и амбасадори Југославије у градовима широм Америке.

Момир Никић је свој надахнути говор поводом јубилеја завршио цитирајући нашег и светског научника Михаила Пупина: „Демократија која верује да њена судбина треба да буде поверена људима са високим степеном образовања, дисциплинованим и са високим циљевима и зна како да обезбеди услуге таквих људи, таква демократија је безбедна у овом свету“.

Д. Чварковић

СЕДНИЦА ПРЕДСЕДНИШТВА ЗАЈЕДНИЦЕ УНИВЕРЗИТЕТА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Наши универзитети улазе у „Трејс“

Уочи свечане седнице поводом 25 година Фулбрајтовог програма у Југославији одржана је седница Председништва Заједнице универзитета Југославије. На њој је одлучено да Заједница универзитета Југославије буде члан преко кога ће наши универзитети ући у „Трејс“ (Међународну мрежу за размену информација о високом образовању).

Ректори југословенских универзитета разговарали су и о сарадњи и размени са америчким универзитетима, посебно кроз Фулбрајтон програм. Договорено је да се ојој теми посвети посебна седница, односно да је потребна наша много а наша организованост. О томе ће се разговарати и приликом сусрета са председником СИБ-а и члановима Председништва СФРЈ до којег треба да дође средином наредног месеца.

Мартинчић посебно је поздравио Јанеза Випотника, који је 1964. године, као министар за образовање и културу Југославије, потписао у име наше земље споразум о просветној размени са САД.

О значају сарадње и размене универзитетских професора, научника, јавних и културних посленика између Југославије и САД, кроз коју је за минулих четврт века прошло више од две хиљаде људи, говорили су Томо Мартинчић, председник Комисије за сарадњу, Ворен Зимерман, Марјан Стрбашић, директор Савезног завода за међународну науку, просветно-културну и техничку сарадњу, академик Војин Шуловић, у име недавно основане Асоцијације Фулбрајтових стипендиста из Југославије, Бранимир Борђевић, у име Заједнице универзитета Југославије и Момир Никић, извршни директор Комисије. Учесницима скупа представљена је и видео-порука сенатора Фулбрајта који је далеке 1946. године предложио и изборио отварање Америке према свету не само у економској и тех-

Ако се неистина више пута понови, заодене се рухом истине. Данас то неки покушавају, привлажући измишљене податке о штетним последицама чернобиљске радијације на Југословене. Највеће мирнодопско озрачивање, у пролеће 1986, остаје вечита и речита опомена садашњим и потоњим генерацијама. Зашто, онда, злог „нуклеарног духа“ пуштати напоље у виду лажних упозорења?

У студији „Нивои радиоактивне контаминације човекове средине и озраченост становништва Југославије 1986. године услед хаварије нуклеарне електране у Чернобиљу“, Савезног комитета за рад, здравство и социјалну политику, објављени су сви резултати и процене наших научника и стручњака, које је, готово у целисти, касније прихватио Научни комитет УН за ефекте атомске радијације. Ту тврдињу, читаоцима јуче саопштено, желимо данас да поткрепимо најбитнијим чињеницама.

Два облака над Југославијом

Контролу радиоактивне контаминације, условљене чернобиљским падавинама, обавило је пре три године двадесет научних и

стручних институција из свих крајева Југославије. У томе је, чак, учествовала и служба граничне инспекције. Прикупљено је више од 600 хиљада резултата о 39 радионуклида који су доспели у нашу земљу.

Подаци се подударају

Југославију су, што потврђује и извештај Научног комитета УН, захватила два радиоактивна облака после чернобиљске катастрофе. Први се, од 1. до 3. маја, надио над северозападним крајевима, пре свега над Словенијом, други је, од 2. до 4. маја, наткрилио источне крајеве. Сви нивои контаминације разврстани су у три зоне, као и у осталим европским земљама: прва, најопаснија, протезала се западним и централним делом земље; друга је обухватала, углавном, Србију (са Војводином и Косовом), Македонију и део Црне Горе; а трећа, са најмање радијације, пружала се дуж Приморја.

Процењено је, тада, да ће укупне дозе за становништво у следећим пет деценија износити од 2 до 2,5 миллисверта, и то је јавности саопштено. У извештају УН пише да су прогнозиране дозе за Бугарску, Италију, Грчку и

ЖИВОТ ИЗ ПАЛАТЕ ПРАВДЕ

Знају они због чега

„Ја мислим да ту нема неке опасности, јер сам ја равноправно псово и комитет и општину...“

Милутин је псовао власт. Душу своју на тај начин је олакшао са говорнице на митингу барајевских сељака, ономад, а отад се смирио и послушао неће ли однекуд иза хошка да избије судски позивар.

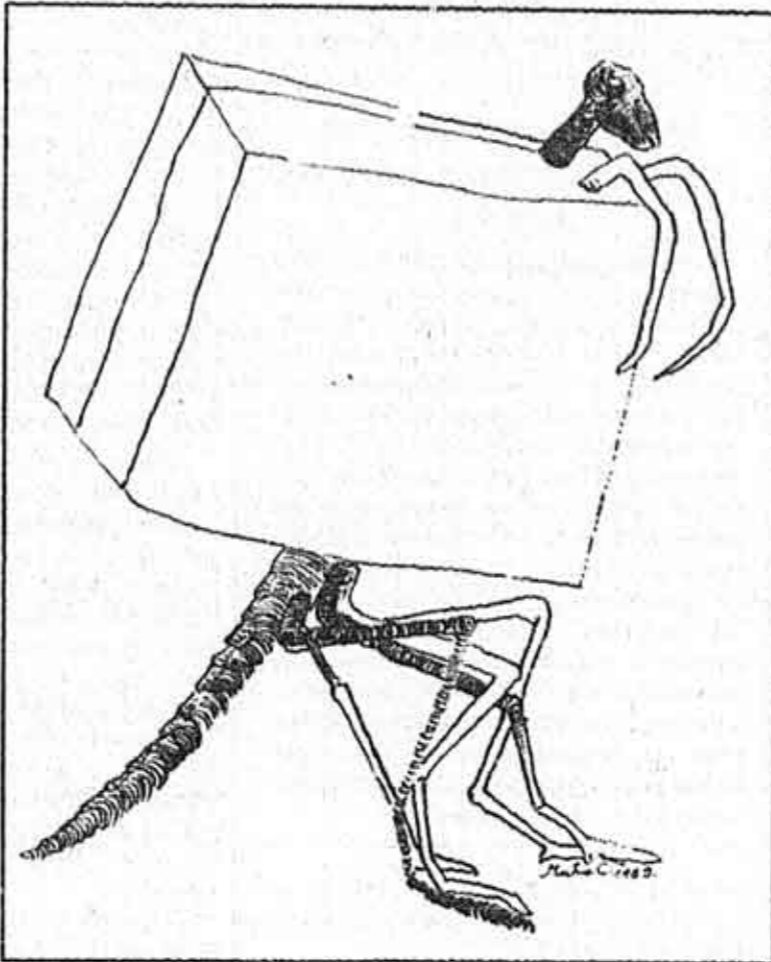
Митинг је сазван због укрупњавања земљишта (комасације), а Милутин је, осим већ познатих псовки помињао, тамо њима, и кочице (деминутив од кости), сокола у лету, тополино лишће, три товара жита зрно по зрно и синор. Синор је међа. По барајевским селима једни причају да им је (тамо њима) псовао мајку, славу, преславу, фамилију, свећу, поштење, образ, небо, звезде, сунце калаисано, закон, крст, пост, жарки котлић, читуљу, а други да је помињао све до кучке и мачке, до божје куће, све осим кућног броја, јер им није знао адресе.

Нико тачно не зна које су псовке изречене, јер многи и додају неке које се њима посебно свиђају па им се чини да су их и чули, тим пре што су их сами изговарали, али влада уверење да је опсовао свима све и отишао не сматрајући да је икоме потребно образложење. Знају они због чега.

Дочу то Милорад Матејић, барајевски адвокат, па, пошто се ради о његовом клијенту и угледном бождаревачком домаћину, упути му се с намером да добродо испита шта је све било и припреми одбрану, за сваки случај. Милутин Иванковић (60) обрадовао се кад је видео Мишу, а што није позивар – био му је још милији.

Два пута је, најпре, госта преместио са столице на столицу,

све погледајући час ка вратима, час ка прозору чкиљећи очима као да нишани и мрмљајући у браду нешто о промаји. Јер, не знам да ли сте приметили, Срби се страшно боје промаје и кад неком хоће да укажу пажњу, онда га од ње штите.

(Илустрација Миће Стојиљковића)

– А ти чуо за оно моје, а? Садећу ја теби све да опричам. Пајзи овако – Милутин се мало помери на столицу као да заузима бољи положај уклапајући лактове у сто, па помери шешир на теме. – Ови у барајевској општини и комитету нешто су се покарабасили. Ваљда око власти... ја, ја, око власти а око чега ће. Баволска је то ствар, како је света и века. Пре рата биле су разне партије па су се између себе преганале, а саде, видиш, само комунисти, па између себе. Ако, не кажем, није то лоше. Ни два ока у глави нису иста, а камоли људи да исто мисле. Само, оно пре је било малкице боље. Ако ти се не свиђа у једној, идеш у другу партију. А сада не може тако, него, ако се не слажеш, или нећеш оним скршити да из партије изађе, или ће он тебе, или нећеш сам изаћи, углавном

најебаћеш. Јер, ако ти њега нећеш данас, колко сутра он ће тебе гарантовано.

Е, тако ти и ови у Барајеву између себе, па ја ови н'ове, па ја контра. Тако номад ови из општине гракташе на комитет па по' ови из комитета на општину, ал преко нас. Сазво комитет митинг сељака, јер општина спроводи комасацију, а зна се да смо ми против комасације. Рекоше нам да је општина унапред узела паре за ту комасацију и да су те паре негде сјебали па сад оће да је назор спроведу да би се оправдали. Зато, рекли су нам ови из комитета, нема правог гласања ко је за то, а ко није. Па ће нам, воле, општина од ектара узети десет ари и још има да платимо и у парам. Паре, паре, бре, траже гуја и' појела. А да извинеш, Мишо – и ови комунисти, и они комунисти: коме сад да верујеш? И који ће ми мој така комасација: и земљу и паре да дам, а плус през плаћам.

И тако ти организовао комитет митинг и ми изабеом пред општину. Тамо њима мајку и све редом, онако из гомиле, звижди гуља, гуња и подгуркује се. А ја? Па и ја тако међу њима, гледам, слушај, нешто ми стало оаде испод ребара, па изађем за говорницу, пред микрофон. Све ово што су сељаци псовали из масе па се не зна шта је ко рекао, ни ко је – ја у звучник: и председнику и начелнику и овим из комитета, свима. Знају они због чега.

Милутин сркну кафу па погледа Матејића испод ока.

– Ја мислим да сад ту нема нека опасност јер сам ја равноправно псово матер и комитету и општину. Да сам само једнима, могло би да награштем. Јер, видиш Мишо, кад ови угледни комунисти и на телевизији то могу један другом и ником ништа, што би мене барајевског сељака неко дирио?

Он плуцну дуван који му се хватао на уснама, повуче дим па га отпхну, прекрсти ногу преко ноге, погледа опет према вратима и прозору, али, свакако, не због промаје, па утиша глас.

– Само знаш шта, Мишо. Прелистај ти оне твоје законе, јебеш га, шта ја знам?

Слободан Стојићев

ИЗМИШЉАЊЕ „МАЛОГ ЧЕРНОБИЉА“

Лажна узбуна заоденута у рухо истине

Све податке о штетним последицама чернобиљске хаварије у Југославији потврдили међународни експерти. – Алармантне гласине не помажу контроли нуклеарне енергије

Ако се неистина више пута понови, заодене се рухом истине. Данас то неки покушавају, привлажући измишљене податке о штетним последицама чернобиљске радијације на Југословене. Највеће мирнодопско озрачивање, у пролеће 1986, остаје вечита и речита опомена садашњим и потоњим генерацијама. Зашто, онда, злог „нуклеарног духа“ пуштати напоље у виду лажних упозорења?

У студији „Нивои радиоактивне контаминације човекове средине и озраченост становништва Југославије 1986. године услед хаварије нуклеарне електране у Чернобиљу“, Савезног комитета за рад, здравство и социјалну политику, објављени су сви резултати и процене наших научника и стручњака, које је, готово у целисти, касније прихватио Научни комитет УН за ефекте атомске радијације. Ту тврдињу, читаоцима јуче саопштено, желимо данас да поткрепимо најбитнијим чињеницама.

Два облака над Југославијом

Контролу радиоактивне контаминације, условљене чернобиљским падавинама, обавило је пре три године двадесет научних и

стручних институција из свих крајева Југославије. У томе је, чак, учествовала и служба граничне инспекције. Прикупљено је више од 600 хиљада резултата о 39 радионуклида који су доспели у нашу земљу.

Подаци се подударају

Југославију су, што потврђује и извештај Научног комитета УН, захватила два радиоактивна облака после чернобиљске катастрофе. Први се, од 1. до 3. маја, надио над северозападним крајевима, пре свега над Словенијом, други је, од 2. до 4. маја, наткрилио источне крајеве. Сви нивои контаминације разврстани су у три зоне, као и у осталим европским земљама: прва, најопаснија, протезала се западним и централним делом земље; друга је обухватала, углавном, Србију (са Војводином и Косовом), Македонију и део Црне Горе; а трећа, са најмање радијације, пружала се дуж Приморја.

Процењено је, тада, да ће укупне дозе за становништво у следећим пет деценија износити од 2 до 2,5 миллисверта, и то је јавности саопштено. У извештају УН пише да су прогнозиране дозе за Бугарску, Италију, Грчку и

Југославију – 1,2 миллисверта. Ниже од оних које су најавили наши стручњаци.

Средња еквивалентна доза озрачивања целог организма за све становништво, у току прве године, у југословенском извештају износи 0,57 а у репорту УН 0,4 миллисверта. Наши су, тих дана, саопштили и нижу дозу (0,49 миллисверта), под условом да су примењене заштитне мере које је препоручио Савезни комитет за здравље. А то су, између осталих, остајање у кући неколико дана у време најснажније радијације, избегавање зеленица из јеловника, двоструко ниже дозвољене количине јода у млеку у поређењу са другим земљама итд.

И најзанимљивији у мноштву података, којима не желимо да

замарамо читаоце, показује еквивалентне дозе зрачења за штитну жлезду, највише угрожену радијацијом. Југословенске процене за децу (до пет година) износе 22,4 а за одрасле 6,9 миллисверта, предвиђања експерата УН су нешто блажа: 14 миллисверта за децу и 5,5 за одрасле. Могли бисмо тако унедоглед. Резултати мерења у Југославији и процене УН о интегралној концентрацији физионих продуката после чернобиљске хаварије готово се стопроцентно подударају!

Сматрамо да су ово довољни разлози да се зао „дух Чернобиља“, пуштен са најновијим гласинама, врати у своју боцу. Измишљања и алармантне неистине неће нам помоћи да нуклерану енергију, и остале опасне агенсе, држимо под контролом. Залажемо се за благовремено и стручно обавештавање јавности, али то морају да чине најповластијани. И да одговарају, како за прећутану истину, тако и за лажну узбуњу.

Станко Стојиљковић

Симпозијум о безбедности летења

У Ваздухопловно-медицинском институту у Батајници јуче је почео 7. симпозијум из ваздухопловне медицине и психологије са основном темом „Људски фактор и медицинско-психолошка безбедност летења“. Тиме се уједно обележава и 44. годишњица рада Института. Поздрављајући учеснике симпозијума командант Ратног вазду-

хопловства и противваздушне одбране генерал-пуковник Антон Тус одао је признање Ваздухопловном медицинском институту за укупан допринос у повећању безбедности летења, као и за постигнуте резултате у научноистраживачком раду. Током рада симпозијума биће поднесено 48 стручних радова.

(Танјуг)